

## ליקוטים נפלאים ויחי - סיפורים

הוא ניתק את השיחה באומרו לחברי המשלחת: "אל דאגה. כל עוד אני הוא שר המשפטים חוק זה לא יעבור בכנסת!" כאשר יצאו הרבנים המרוצים החוצה, שאל רבי מיכל שטרן את רבי רפאל לוי: "הרי הסיפור הזה היה ידוע לך גם לפני שלושה ימים, כבר אז ידעת שיש בידך את הקלף המנצח. ואם כן, למה צלצלת אלי וביקשת שאתפלל? למה סבור היית שהמצב הוא כה קשה וצריכים להתפלל. והרי 'נשק יום הדין' היה בידך!" השיב לו הרב לוי: "סיפור פה, סיפור שם... אך לולי התפילות לא הייתה לנו שום הצלחה! חושב אתה שהסיפור הצליח? לא ולא! דע לך, כי התפילה שלנו ניצחה ובלעדיה לא היה הסיפור, מוצלח ככל שיהיה, משיג את מטרתו!"

### "בקהלם אל תחד כבודי" (מט, ו)

רש"י אומר, שיעקב אבינו ביקש שלא יזכירו את שמו במעשה קורח, כשמסופר כיצד אסף אנשים לריב עם משה רבינו. מריבות הן דבר גרוע, אף פעם לא כדאי להתערב בריב, ואת זה נלמד מהשועל החכם. וכך היה הסיפור: האריה מלך החיות היה רעב מאוד, עד כי מרוב רעב הדיף הפה שלו ריח רע. "אני רעב, אני רעב..." נהם האריה. הוא פחד שימות מרוב רעב, עד שלפתע עלה רעיון בראשו: "חיות! חיות! לבוא לפה מהר!" שאג האריה בקול. הסוס, ששמע ראשון את השאגות, מיהר ודהר לעבר האריה. בוא הנה, סוס", אמר האריה, "קרב את הראש שלך לפה שלי, ותגיד לי מה אתה מריח?" הסוס התכופף והתקרב לפה הפתוח של האריה, ומיד קפץ אחורה: "פוי, איזה ריח נורא!" "תתבייש לך?" כעס האריה, "אתה מורד במלך! מגיע לך שאטרוף אותך!" ומיד התנפל האריה על הסוס וטרף אותו. עכשיו הרגיש האריה שבע. אבל השובע הזה החזיק רק לשלושה ימים, ואז התחיל האריה להיות שוב רעב. שוב קרא לחיות שיבואו אליו מהר. הזאב הגיע במרוצה, והאריה אמר לו: "התקרב לפה שלי ותגיד - מה אתה מריח?" הזאב, שזכר היטב את מה שקרה לסוס המסכן, התכופף ואמר: "אני לא מריח שום ריח מוזר!" "שקרן!" שאג האריה, "אתה שיקרת לי, ולכן מגיע לך שאטרוף אותך!" ומיד טרף האריה את הזאב. אחרי שלושה ימים, שוב הרגיש האריה שהוא רעב מאוד, וקרא לחיות. התקרב אליו השועל, והאריה אמר לו: בוא, בוא הנה שועל. התקרב לפה שלי ותגיד לי מה אתה מריח". "אדודי הבלך" (אדוני המלך), ענה השועל בקול צרוד ובאף סתום, "אדי באוד בצודד (אני מאוד מצונן), האף שלי סתוב ואדי לא בסוגל להריח כלוב" (האף שלי סתום ואני לא מסוגל להריח כלום)... מסביר רבי מאיר מדז'יקוב ואומר: כשפורצת מריבה, יש אנשים שנכנסים לתוך המחלוקת ומסתבכים. זה מזיק להם גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. אנחנו צריכים להיות כמו השועל החכם, להתרחק מהמריבה כאילו אנחנו לא מריחים - לא מבינים כלום במריבה, לא שייכים בכלל. לא להביע דעות לא לצד הזה ולא לצד האחר, ואז המריבה לא תזיק לנו.

### "ואני נתתי לך... בחרבי ובקשתי" (מח, כב)

"בחרבי ובקשתי - בצלותי ובבעותי" (רש"י) בספר "תפארת שמשון" לגר"ש פינקוס זצ"ל, מבואר עד כמה גדול כוחה של תפילה בדמעות: בשנת תשל"ז רצתה הממשלה לחוקק חוק המתיר הפלות. מי שכיהן כשר המשפטים אז, שמואל תמיר ז"ל, היה מראשי התומכים בחוק זה, אשר הוא כמובן מנוגד לדעת התורה. לכן, כחלק מן המאבק של הח"כים החרדים בחוק, הוחלט על שיגור משלחת אל השר ולנסות לשכנע אותו לשנות את דעתו. בין חברי המשלחת היו רבי מיכל שטרן, רבה של "עזרת תורה", ורבי רפאל לוי, בנו של הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל. מאחר שהרבנים ידעו כי רבי אריה לוי היה אהוב מאוד בקרב חוגי הלח"י והאצ"ל, אשר שר המשפטים נמנה עליהם, הם קיוו שהימנותו של בנו על חברי המשלחת תדבר אל ליבו של השר. יומיים לפני הפגישה המיועדת, התקשר רבי רפאל לוי אל כל חברי המשלחת ושח להם: "דעו, כי פגישה זו היא פגישה גורלית מאוד! לקחנו על עצמנו משימה כבדה מאוד, ומי יודע אם נצליח לעמוד בה?! אנחנו חייבים לקרוע את השמים בתפילות! אנו מוכרחים לעשות מאמצים כבירים בתפילה, משום שאין לנו שום סיכוי... וכי מדוע שיקשיבו לנו?" ואכן, תפילות רבות הושקעו למען מטרה זו, ובהגיע השעה המיועדת צעדו חברי המשלחת כשתפילה על שפתותיהם אל ביתו של שר המשפטים. בתחילתה של הפגישה התבקש כל אחד להציג את עצמו. כשאמר רבי רפאל את שמו, וציין את שם אביו, נהרו פניו של שמואל תמיר והוא אמר: "הו, רבי אריה הוא הרי הרב שלנו!" וכיבד את רבי רפאל להציג את בקשתם לפניו. רבי רפאל ביקש לספר לו סיפור קטן שאירע עם אביו: באחד הימים נקשו על דלת ביתו שני בני זוג אשר חזותם החיצונית העידה עליהם שאינם שומרי תורה ומצוות. משנכנסו פנימה שטחו לפניו את שאלתם: זה לא מכבר הרתה האשה, ובעלה, אשר החליט כי לימודי הרפואה שלו אינם עולים בקנה אחד עם הולדת ילדים, מבקש שהיא תפיל את עובריה. האשה מתנגדת לכך בכל תוקף, ומאחר שנתגלעו ביניהם חילוקי דעות אלו, הם החליטו לגשת אל רבי אריה לוי כדי שיכריע בנידון. ישב רבי אריה שעה ארוכה עם בני הזוג ותיאר להם את גודל המעלה בהבאת ילד יהודי לעולם... והוסיף לדבר על ליבם כשהוא פורט על נימים רגישים ומתאר עד כמה יועיל להם בן זה לעת זקנתם... דבריו היוצאים מן הלב נכנסו ללב הבעל, והוא החליט לקבל את דעת הרב ולהימנע מהפלה. רבי רפאל לוי הרים את עיניו אל שר המשפטים, שמואל תמיר, ואמר: "המשכו של הסיפור היה, כעבור חודשים אחדים נולד לבני הזוג בן, ושמו נקרא בישראל: שמואל תמיר..." שר המשפטים נדהם. הוא מיהר להתקשר לאמו ושאל אותה: "האם כך אכן התרחשו הדברים?" מעבר לקו ענתה לו אמו בהתנצלות: "אכן כן, עליך להבין אותנו, הזמנים אז היו אחרים... קשים מאוד..."

# ליקוטים נפלאים

## ויחי - סיפורים

מפעם לפעם תוקף אותי דיכאון גדול, אבל כאשר זה קורה לי אני פותח את התיבה ומתבונן באבנים המאירות ומיד אני מתעודד ושמח".

כך גם לומדי התורה, כאשר הם מתבוננים ביקרותה של התורה ובשכר הטוב הצפון ללומדיה, הם מתעודדים ויש בכוחם להתגבר על כל הקשיים. (מורשת אבות)

### "ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד" (מט, יד)

לסבול עול תורה (רש"י)  
בימי צעירותו הרבה רבי שלום מבעלזא לעשן, ובמיוחד עשה זאת בעודו לומד תורה בבית המדרש.

עד שיום אחד היה עד למאורע שבגללו הזיר עצמו מעישון: רבי שלום ישב ולמד, והנה ראה כי אחד מבאי בית המדרש מתכונן לעשן את מקטרתו. מתכונן, הא כיצד? טרח הלה וניקה את המקטרת, אחר פיטם אותה בטבק, ולבסוף הצית והחל מעשן. בזמן שהאיש טיפל במקטרתו הספיק רבי שלום ללמוד דף גמרא שלם!

באותו רגע הניח רבי שלום מידו את מקטרתו שלו ואמר "אם הכלי הזה מסוגל לגרום לאדם לבטל עצמו מלימוד דף גמרא, אין הוא נכנס מעתה לפי!" אמר ועשה. ומהעת ההיא חדל לעשן. (מעשיהם של צדיקים)

### "אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם... ויאמר אליהם יוסף אל תיראו כי התחת אלקים אני"

(ג, יז-כ)

בספר "מעדני מלך" מובא הסבר נחמד. נראה לרמז, דהנה ידוע המעשה שהיה אצל הבעל שם טוב הק' ז"ע שבאה לפניו עקרה אחת ושפכה שיח במור נפשה שיתפלל בעדה שתיוושע בזרע של קיימא. והשיב לה הבעש"ט הק', למה את בוכה, אם היה יודע הקב"ה שיצא ממך בן הגון אשר ילך בדרך הישר, בוודאי היה לך בנים, ומזה שאת עקרה, היא ראייה גדולה שבוודאי הבנים יהיו רשעים רעים וחטאים, על כן מוטב לך שתישארי עקרה כל ימיך, מלהיות לך בנים שאינם מהוגנים...

וזה שאמר יעקב לרחל (בראשית ל, ב) "התחת אלוקים אנכי", פירוש, וכי יודע אני עתידות כמו הקב"ה, שאדע אם יצאו ממך בנים מהוגנים או לאו, אם כן למה לך להתרעם על שמנע ממך פרי בטן.

וזה שאמר יוסף לאחיו כאן, אל תיראו שאעשה עמכם איזה דבר רע, כי התחת אלוקים אני, (בניחותא), היינו שאנכי בנה של רחל שאמר לה אבי התחת אלוקים אנכי, ואם היה יודע הקב"ה שאני איש רע ואתנהג עמכם כאיש בליעל - לא היה נותן לאמי פרי בטן, ולא נולדתי. כיון שנולדתי מאמי רחל שהייתה כמה שנים עקרה, והקב"ה עזרה בזרע של קיימא, בוודאי ידע השי"ת שאתנהג בדרך הטוב והישר, אם כן אין אתם צריכים לפחוד ממני...

### "יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למס עובד" (מט, יד-טו)

יששכר, שהוא הסמל ללומדי התורה. הוא מטה שכמו לסבול עולה של תורה. את ההקרבה והעול של לומדי התורה, מסביר החפץ חיים במשל:

עשיר גדול סוחר באבנים טובות נסע למדינה רחוקה כדי לסחור באבנים טובות. לפני צאתו לדרך הצטייד בשלושת אלפים רובל לצורך המסחר ובעוד ארבע מאות רובל להוצאות הדרך. משהגיע למחוז חפצו רכש סחורה בכל הכסף שהיה לו ולא נותרו בידו אלא מאתיים רובל המוקצבים לנסיעה בחזרה.

כאשר ביקש לצאת לדרך בחזרה הביתה בא אליו אחד הסוחרים והציע לו אבנים יקרות מאוד במחיר זול במיוחד. הסוחר השיב לו שכבר הוציא את כל כספו ואין באפשרותו להיענות להצעה המפתה. הפציר בו המוכר וביקשו שלכל הפחות יאות לראות את האבנים ואז יבין שאין כמותן בכל העולם. כאשר הראה לו את הסחורה, נוכח הסוחר לדעת כי לפניו הזדמנות יוצאת מן הכלל. שווי האבנים הללו הגיע לסך של כמה אלפי רובל. עקב עלילות שקר שהוציאו עליו, נאלץ המוכר להיפטר במהירות מהסחורה שלו, לפני שיחרימו את כל רכושו ונתרצה למוכרן בזיל הזול.

הסוחר העשיר היה נבוך, מצד אחד הבין שתהא זו שטות מצידו להחמיץ הזדמנות נדירה זו, מאידך גיסא. אם יתן לו את שארית כספו, לא יהיה לו כסף להוצאות הדרך. לאחר עיון מדוקדק הגיע למסקנה שאין לוותר על ההזדמנות הנפלאה שניתנה לו להתעשר. באשר להוצאות הדרך - אמר העשיר - בלאו הכי השהייה בדרך הינה דבר זמני. קיבל על עצמו להתנהג בתקופה קצרה זו בצמצום גדול, וכאשר חשב כן עשה נתן למוכר את רוב כספו. השאיר לעצמו עשרים רובל להוצאות הדרך ההכרחיות ביותר, ובתמורה נתן לו המוכר תיבה קטנה ובה האבנים היקרות.

הסוחר העשיר יצא לדרך הביתה. כאשר היה בא למלון לחניית בניינים, לא ביקש אוכל טוב כדרך העשירים גם לא ביקש חדר מיוחד עבורו כדרך תמיד, הוא לן ואכל עם העלגונים העניים באולם גדול ומשותף לכולם.

באחת האכסניות פגש אותו עשיר אחד ששאל אותו: "האם אין כבודו פלוני בן פלוני?" ויען לו "כן אני הוא", ויאמר לו: "א"כ, איך זה ייתכן שהינך נמצא בין העניים, הלא דרכך להימצא במקום מגורי העשירים?" ענה לו הסוחר: "הלא ידעת היטב כמה עמל ועגמת נפש אדם מוכן להוציא על רווח של מאה רובל. דע לך שאני מרוויח ע"י הויתור על חיי רווחה בדרך, אלפי רובלים". ואז סיפר לו את אשר הזדמן לו ולבסוף הראה לו את האבנים היקרות שקנה. כשראה העשיר את האבנים אמר: "אמנם כן, השכל האמיתי מסכים עם מה שעשית. אבל עדיין אני מתפלל איך יכולת לקבל על עצמך תנאי חיים כה גרועים, הלא ידעתי את טבעך המפונק והענוג?" ענה הסוחר: "באמת